

Dosarul nr. 2ra-945/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (judecător V. Stih)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători V. Clima, A. Malii și E. Palanciuc)

DECIZIE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Galina Stratulat
Nina Vascan

examinând recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice“,
în cauza civilă la cererea depusă de Galina Vilijinscaia, persoană interesată IP
„Agenția Servicii Publice“, cu privire la constatarea faptului care are valoare
juridică,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost admis apelul declarat de Galina Vilijinscaia, s-a casat hotărârea din
10 august 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, și s-a pronunțat o hotărâre
nouă,

c o n s t a t ă :

La 19 iulie 2018 Galina Vilijinscaia a depus cerere cu privire la constatarea
faptului care are valoare juridică (f.d. 1-2).

În motivarea acțiunii, petiționara Galina Vilijinscaia a indicat că s-a născut la
XXXXX în raionul Telenești, în familia lui Andrei Burete și Lidia Burete.

Petiționara a menționat că dorește să recapete cetățenia română și este necesar
să prezinte la organele competente certificatul de căsătorie al părinților, care s-au
căsătorit în anul 1949 în raionul Telenești, satul Brînzenei Noi.

Petiționara a invocat că potrivit actelor de naștere a părinților, tatăl său Andrei
Burete s-a născut la YYYYY, iar mama Lidia Burete (Redica) s-a născut la
ZZZZZ.

Petiționara Galina Vilijinscaia a precizat că părinții ei au încheiat căsătoria în
anul 1949, au avut șase copii și au trăit împreună pînă în anul 1985, cînd tatăl Andrei
Burete a decedat, iar mama a decedat la 30 mai 2006.

Petiționara a indicat că s-a adresat către Oficiul Stării Civile Telenești, însă i

s-a refuzat eliberarea certificatului de căsătorie, din motivul că un asemenea act lipsește.

Prin urmare, petiționara Galina Vilijinscaia a solicitat admiterea prezentei cererii și constatarea faptului care are valoare juridică, și anume că părinții Andrei Burete și Lidia Burete (Redica) au încheiat căsătoria în anul 1949 în raionul Telenești, satul Brînzenii Noi.

Prin hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești s-a respins ca neîntemeiată cererea în procedură specială depusă de Galina Vilijinscaia cu privire la constatarea faptului înregistrării căsătoriei părinților în anul 1949 (f.d. 34-35).

La 06 septembrie 2018, Galina Vilijinscaia a declarat apel împotriva hotărârii din 10 august 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești (f.d. 38).

Prin decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Galina Vilijinscaia. S-a casat hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești și s-a emis o nouă hotărâre cu privire la admiterea cererii depusă de către Galina Vilijinscaia cu privire la constatarea faptului înregistrării căsătoriei părinților. S-a constatat faptul încheierii căsătoriei în anul 1951 între Andrei Burete și Lidia Burete (Redica) în r-l Telenești s. Brînzenii Noi (f.d. 85-90).

La 19 martie 2019 IP „Agenția Servicii Publice” a declarat recurs împotriva deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii primei instanțe (f.d. 97-101).

În motivarea cererii de recurs, recurenta IP „Agenția Servicii Publice” a indicat că instanța de apel a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată precum și a interpretat în mod eronat legea astfel, concluziile fiind în evidentă contradicție cu circumstanțele cauzei.

Recurenta a menționat că deși instanța de apel a aplicat art. 281 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă, a omis să aplice prevederile Legii nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, care reglementează condițiile și modul de soluționare a cauzelor privind constatarea unor fapte juridice înregistrate, în procedură de reconstituire a actelor în registrele înscrisurilor de stare civilă. Or, prevederile art. 59 din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, stabilesc cert care sunt temeiurile de reconstituire a actelor de stare civilă, precum și actele ce urmează a fi prezentate de către petiționar.

Recurenta IP „Agenția Servicii Publice” a invocat că la cererea depusă de Galina Vilijinscaia nu a fost anexată nici o copie a certificatului de căsătorie a părinților Andrei Burete și Lidia Redica, iar declarațiile acesteia privind înregistrarea căsătoriei în anul 1949 au fost combătute odată cu verificarea fondului de arhivă al actelor de stare civilă. Or, registrul actelor de căsătorie din Primăria Brînzenii Noi, raionul Telenești, pentru anul 1949 este păstrat integral și acesta nu atestă înregistrarea căsătoriei cetățenilor Andrei Burete și Lidia Redica.

Recurenta a precizat că în instanța de apel Galina Vilijinscaia a declarat deja că căsătoria părinților a fost înregistrată în anul 1951, anexând în acest sens copia livretului militar, extrasul din cartea de gospodărie și formularul completat la perfectarea/solicitarea pașaportului, probe admise de instanța de apel. Însă prin aceste acte nu se demonstrează faptul înregistrării unei eventuale căsătorii dintre părinții petiționarei la organul de stare civilă.

Recurenta a indicat că potrivit copiei actului de naștere al Galinei Vilijinscaia, din XXXXX, întocmit de Primăria Brînzenei Noi, raionul Râspopeni, pe numele „Galina Burete”, în calitate de părinți sunt înregistrați Andrei Burete și Lidia Redica, iar mențiuni care ar confirma înregistrarea căsătoriei sau vreun înscris de pe seria certificatului de căsătorie a părinților nu se atestă.

La fel, recurenta a specificat că în cadrul ședinței de judecată în instanța de apel s-a expus și asupra fondului de arhivă al anului 1951 al Primăriei Brînzenei Noi, raionul Telenești, bazându-se pe avizul anexat la materialele eliberat de SSC Telenești la data 06 iunie 2018, unde a fost constatat că verificările au fost efectuate pentru perioada 1947-1953, registrele fiind păstrate integral, iar actul de căsătorie mai sus menționat nu a fost găsit.

Recurenta a menționat că instanța de apel a omis să aplice prevederile art. 61 al Legii nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, care stipulează că cererea de reconstituire a actului de stare civilă este însoțită de documentele doveditoare și se depune la organul stare civilă de la domiciliul persoanei interesate.

De asemenea, recurenta a indicat că potrivit răspunsului Direcției generale stare civilă, vreun act de căsătorie dintre Andrei Burete și Lidia Redica nu a fost identificat în fondul arhivistic, fiind verificate actele de căsătorie înregistrate la Primăria Brînzenei Noi, în perioada anilor 1949-1953, precum și actele de căsătorie reconstituite de Serviciul Stare Civilă Telenești în perioada anilor 1951-2018.

Recurenta IP „Agenția Servicii Publice” a invocat că decizia instanței de apel a fost emisă cu derogare de la prevederile art. 59 al Legii nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, care condiționează reconstituirea actelor de stare civilă de starea fondului de arhivă. Or, reconstituirea unui act de stare civilă poate avea loc doar atunci când actul respectiv a existat, însă dat fiind starea registrului, actul respectiv nu s-a păstrat, însă în litigiul dedus judecății registrul actelor de stare civilă pentru perioadele invocate, 1949-1951 sunt păstrate integral, respectiv nu se poate constata ceea ce nu a fost niciodată supus înregistrării.

La data de 11 aprilie 2019, în adresa Galinei Vilijinscaia a fost expediată copia recursului declarat de către IP „Agenția Servicii Publice”, însă aceasta nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu a depus referință la recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” (f.d. 109).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces, la 19 februarie 2019, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d. 93), însă date despre recepționarea acesteia de către recurenta IP „Agenția Servicii Publice” la materialele cauzei lipsesc.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de IP „Agenția Servicii Publice” la 19 martie 2019, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea din 15 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” a fost considerat admisibil.

Verificând decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău în limitele

controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, casarea deciziei din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și menținerea hotărârii din 10 august 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Telenești, pentru motivele ce se succed.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă prevede că instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 279 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică.

Art. 281 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că instanța judecătorească constată faptele de care depinde apariția, modificarea sau încetarea drepturilor personale sau patrimoniale ale persoanelor fizice și ale organizațiilor.

Potrivit art. 281 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța judecă cauzele în care i se cere să constate înregistrarea nașterii, adopției, căsătoriei, divorțului și decesului.

Colegiul decelează că instanța de judecată este în drept să constate faptul înregistrării căsătoriei doar în cazul în care registrele corespunzătoare de stare civilă au fost pierdute integral sau parțial, însă există alte înscrisuri prin care se poate face dovada înregistrării căsătoriei respective.

Colegiul evidențiază că în conformitate cu art. 59 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, reconstituirea actelor de stare civilă se poate face, la cerere, dacă registrele de stare civilă au fost pierdute integral ori parțial.

Deși procedura de reconstituire a actelor de stare civilă, inclusiv a certificatelor de căsătorie, este distinctă ca obiect și finalitate față de procedura de constatare pe cale judecătorească a faptului înregistrării căsătoriei.

Colegiul reiterează că regula instituită de legiuitor la art. 59 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, și anume condiția pierderii integrale ori parțiale a registrelor de stare civilă, urmează a fi aplicată, cu titlu de principiu, și la examinarea cauzelor privind constatarea faptului înregistrării căsătoriei.

Or, neaplicarea condiției pierderii integrale ori parțiale a registrelor de stare civilă, în cadrul examinării cauzelor privind constatarea faptului înregistrării căsătoriei, ar suprima importanța pe care legiuitorul o acordă registrelor de stare civilă, care sunt menite să asigure plenitudinea înscrierii oficiale a tuturor evenimentelor de stare civilă, inclusiv a căsătoriilor, și, după cum prevede art. 78 alin. (1) din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, se păstrează la organele de stare civilă timp de 75 de ani, iar după expirarea acestui

termen, se transmit Arhivei registrelor.

Doar ca excepție, potrivit art. 39 alin. (3) din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, în cazul în care una dintre persoanele care s-au aflat în relații de căsătorie consensuale până la 08 iulie 1944 a decedat sau a fost dată dispărută în timpul războiului, căsătoria poate fi înregistrată numai pe baza unei hotărâri judecătorești privind constatarea existenței unor asemenea relații între persoanele respective, cu indicarea datei în care au început.

În speță, Colegiul constată că în prima instanță, petiționara Galina Vilijinscaia a solicitat constatarea faptului înregistrării căsătoriei părinților săi, Andrei Burete și Lidia Burete, în anul 1949 în raionul Telenești, satul Brînzei Noi, iar în instanța de apel și-a concretizat cerința, solicitând constatarea faptului înregistrării căsătoriei părinților săi în anul 1951 în aceeași localitate, adică constatarea faptului înregistrării unei căsătorii după data de 08 iulie 1944.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că inițial, petiționara s-a adresat la Oficiul Stării Civile Telenești cu cerere privind reconstituirea actului de căsătorie a părinților săi, în ordinea prevăzută la art. 59 din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă.

În consecință, Oficiul Stării Civile Telenești a emis, în temeiul art. 61 alin. (1) din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, avizul din 18 iulie 2018 privind imposibilitatea reconstituirii actului de căsătorie respectiv (f.d. 4-5).

Conform art. 61 alin. (1) din Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, cererea de reconstituire sau de întocmire ulterioară a actului de stare civilă, însoțită de actele doveditoare, se depune la organul de stare civilă de la domiciliul persoanei interesate.

În particular, organul de stare civilă a făcut trimitere la fondul arhivistic, fiind verificate actele de căsătorie înregistrate la Primăria Brînzei Noi, r. Telenești, în perioada anilor 1949-1953, precum și actele de căsătorie reconstituite de Serviciul Stare Civilă Telenești în perioada anilor 1951-2018, ajungându-se la concluzia privind lipsa înregistrării căsătoriei lui Andrei Burete și a Lidiei Burete în perioada de referință.

În aceste condiții, Colegiul ajunge la concluzia că fiind păstrate integral în fondul arhivistic registrele de stare civilă ale Primăriei Brînzei Noi, r. Telenești, petiționara nu a făcut dovada, în modul prevăzut de lege, a înregistrării căsătoriei părinților săi, Andrei Burete și Lidia Burete, în anul 1951 în raionul Telenești, satul Brînzei Noi.

Astfel, sunt vădit insuficiente probele prezentate de petiționara Galina Vilijinscaia în susținerea cerinței sale, pe care instanța de apel și-a bazat soluția de admitere a pretenției respective.

Or, informația din înscrisurile prezentate de petiționara Galina Vilijinscaia nu se confirmă prin informația cuprinsă în fondul arhivistic, fiind verificate toate actele de căsătorie înregistrate la Primăria Brînzei Noi, r. Telenești, în perioada anilor 1949-1953, precum și toate actele de căsătorie reconstituite de Serviciul Stare Civilă Telenești în perioada anilor 1951-2018.

Prin urmare, nefiind întrunită condiția pierderii integrale ori parțiale a registrelor de stare civilă din s. Brînzei Noi, r. Telenești, în perioada vizată,

instanța de apel eronat a ajuns la concluzia de a constata faptul încheierii căsătoriei în anul 1951 între Andrei Burete și Lidia Burete (Redica) în s. Brînzenii Noi, r. Telenești.

Astfel, eroarea enunțată a instanței de apel este una de drept material și nu dictează necesitatea trimiterii cauzei spre rejudecare în instanța de apel, deoarece instanța de recurs este în drept să efectueze un control efectiv al legalității deciziei recurate, nefiind necesară o nouă apreciere a probelor sau elucidarea unor circumstanțe adiționale.

Luând în considerare problemele de drept invocate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, a casa decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a menține hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) și alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”.

Se casează decizia din 23 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea depusă de Galina Vilijinscaia, persoană interesată IP „Agenția Servicii Publice”, cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică, și se menține hotărârea din 10 august 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Galina Stratulat

Nina Vascan